

ЛАТИНСЬКА МОВА

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	081 «Право»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	1.5
Мова(-и) викладання:	українська, латинська мова
Вид семестрового контролю	іспит

Автор курсу та лектор:

д. пед. н., доц. Козьменко Олена Іванівна

професор кафедри германо-романської філології та перекладу

Посада

електронна адреса

Телефон

Месенджер

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Мета навчального курсу – сформувати у студентів систему знань і вмінь для забезпечення їх професійної діяльності, зокрема здобуття загальнолінгвістичних знань на основі латинської мови та формування навиків самостійно ці знання здобувати і вміло користуватися ними на всіх етапах освіти. Важливими складовими курсу є засвоєння нормативної граматики, лексичного мінімуму, оволодіння навичками читання, письма, граматичного аналізу і перекладу текстів фахового спрямування. Курс орієнтований на усвідомлене засвоєння терміноелементів греко-латинського походження та використання фахової латиномовної термінології в навчальній, науковій та виробничій діяльності.

Результати навчання:

Здобувачі вищої освіти наприкінці курсу повинні знати:

- про роль латинської мови у формуванні правничої термінології;
- основи латинської граматики, що стосуються тем змістового модуля;
- базовий фаховий лексикон;
- принципи утворення термінів на базі греко-латинських елементів.
- механізми збагачення словникового складу рідної мови;
- студентський гімн «Gaudeamus».
- 50 латинських крилатих висловів.

Вміти:

- використовувати нормативну вимову латинської мови;
- використовувати норми правопису латинських слів;
- користуватися граматично правильними мовними моделями;
- перекладати адаптовані фахові тексти зі словником;
- відтворювати парадигму самостійних частин мови;
- визначати компоненти складного терміна;
- працювати з лексикографічними джерелами;

- розрізняти класифікації та номенклатури лікарських засобів, розуміти механізм їх дії;
- використовувати у фаховій комунікації термінологію, створену на базі греко-латинських елементів.

Передумови до початку вивчення: Базові знання та уявлення з питань хімії, ботаніки, фізико-хімічні процеси та основне обладнання виробництва фармацевтичних препаратів.

Мета курсу (набуті компетентності)

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини. СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

Структура курсу

№	Тема	Год ин и (Л/ ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Тема 1. Вступ до курсу. Латинський алфавіт. Роль латинської мови у формуванні природничої термінології	0/2	Поняття «латинська мова». Латинські запозичення у нових мовах і слова з латинськими основами. Латинські основи міжнародної термінології. Коротка характеристика латинської мови як складової частини індоєвропейської мовної сім'ї. Специфіка методів вивчення латинської мови як неживої мови джерел.	Введення конспекту. Усне опитування
2.	Тема 2. Вимова голосних, приголосних. Наголос.	0/2	Латинський алфавіт. Фонетика. Латинський алфавіт і його походження. Великі букви у назвах народів, у прикметниках і прислівниках, похідних від цих назв. Умовність сучасної вимови латинських літер в європейських країнах та в Україні. Дифтонги au, eu, ae, oe. Диграфи. Вимова «i» перед	Робота на практичному занятті, усне опитування

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			голосними на початку слова і між голосними в середині. Вимова «s» в інтервокальній позиції. Вимова буквосполучень ch, ph, rh, th, ti, qu, gu, su. Довгота і короткість складів за природою і за положенням. Правила наголосу.	
3.	Тема 3. Іменник (Загальні відомості). I відміна іменників.	0/2	Іменник. Загальні відомості. Граматичні категорії іменника: рід, число, відмінок, відміна. Genus: masculinum, femininum, neutrum. Numerus: singularis, pluralis. Casus: nominativus, genetivus, dativus, accisativus, ablativus, vocativus. Declinatio: prima, secunda. Дієслово esse. Особливості його вживання та перекладу.	Розповідь-презентація виконаних завдань, поточний контроль знань.
4.	Тема 4. Прикметник (Загальні відомості). Прикметники I-II відміни.	0/2	Прикметник. Nomen adiectivum. Класифікація прикметників за відмінами. Прикметники I та II відміни. Кількість родових закінчень та їхні морфологічні ознаки. Узгодження прикметників з іменниками. Вживання прикметників у функції прислівників.	Читання і переклад зі словником рідною мовою латинських фраз.
5.	Тема 5. Іменники III відміни. Типи відмінювання.	0/2	Іменник. Declinatio III. Приголосний, змішаний та голосний тип. Особливості відмінювання.	Розповідь-презентація виконаних завдань, поточний контроль знань.
6.	Тема 6. Іменники IV та V відміни.	0/2	Іменник. Declinatio IV, V. Особливості відмінювання. Переклад латинських фраз.	Робота на практичному занятті, усне опитування
7.	Тема 7. Прикметники III відміни.	0/2	Прикметники III відміни. Кількість родових закінчень та їхні морфологічні ознаки. Прикметники трьох закінчень (-er, -is, -e). Прикметники двох закінчень (-is, -e). Прикметники одного закінчення.	Робота на практичному занятті, усне опитування
8.	Тема 8. Ступені порівняння прикметників.	0/2	Ступені порівняння прикметників: звичайний, вищий, найвищий. Gradus positivus, gradus comparativus, gradus superlativus. Суплетивні ступені порівняння. Описові ступені порівняння.	Робота на практичному занятті, усне опитування
9.	Тема 9. Займенник (Загальні	0/2	Займенник. Загальні відомості. Розряди. Узгодження особових займенників з дієсловами.	Робота на практичному занятті, усне опитування

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	відомості). Розряди займенників.			
10.	Тема 10. Дієслово (Загальні відомості). Теперішній час дійсного способу активного і пасивного стану. Структура простого речення.	0/2	Дієслово. Загальні відомості про граматичні категорії дієслова: час, спосіб, стан, особа, число, дієвідміна. Tempus: praesens. Modus: indicativus, conjunctivus, imperativus. Заперечні конструкції наказового способу. Система інфекта. Часові форми. Закономірності утворення та вживання теперішнього часу дійсного способу активного стану. Наказовий спосіб. Praesens ind. pass. Genus passivum. Imperfectum ind.act. et pass. Tempus imperfectum. Futurum I ind.act. et pass. Утворення та вживання майбутнього часу дійсного способу активного і пасивного стану. Особливості кон'югацій. Синтаксис відмінків пасивної конструкції. Утворення пасивного стану. Praesens indicativi passivi. Синтаксис відмінків пасивної конструкції.	Розповідь-презентація виконаних завдань, поточний контроль знань.
11.	Тема 11. Дієслово. Система перфекта. Perfectum ind. act. et pass. Загальні відомості про систему перфекта. Значення латинського перфекта. Часові форми системи перфекта. Дієприкметник теперішнього часу активного стану. Дієприкметник минулого часу пасивного стану. Вживання	0/2	Perfectum indicativi activi. Абсолютне та відносне значення часів системи перфекта. Узгодження часових форм. Часи системи перфекта пасивного стану. Аналітичний спосіб утворення форм пасивного стану. Perfectum indicativi passivi. Дієприкметник Participium perfecti passivi. Синтаксис відмінків пасивної конструкції. Система перфекта. Plusquamperfectum, Futurum II ind.act. et pass. Plusquamperfectum indicativi activi. Futurum II indicativi activi. Абсолютне та відносне значення часів системи перфекта. Узгодження часових форм. Аналітичний спосіб утворення форм пасивного стану Plusquamperfectum indicativi passivi. Futurum II indicativi passivi. Синтаксис відмінків пасивної конструкції.	Робота на практичному занятті, усне опитування

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	дієприкметників у правничій термінології.			
12.	Тема 12. Числівник. Загальні відомості про словотворення (префіксація, суфіксація, складання основ).	0/2	<p>Numeralia. Calendarium. Розряди числівників у латинській мові. Кількісні, порядкові, розділові, прислівникові. Numeralia cardinalia, ordinalia, distributiva, adverbia. Класифікація кількісних числівників: основні (від 1 до 10; 20; 100; 1000), похідні (назви десятків та сотень), складні похідні (назви десятків та сотень з десятками та одиницями). Утворення числівників: від 11 до 17; від 30 до 90; від 200 до 900; 18, 19; 28, 29 і т.п.; додавання до десятків або сотень одиниць від 1 до 7. Порівняльна характеристика кількісних числівників від 1 до 10 у нових європейських мовах. Прислівникові числівники. Їхнє значення та утворення. Порядкові числівники. Відмінювання числівників. Історія римського календаря.</p>	Робота на практичному занятті, усне опитування
13.	Тема 13. Правнича номенклатура і термінологія. Граматичний аналіз термінів.	0/2	Основні способи творення юридичних термінів, терміноелементи, продуктивні латинські та грецькі суфікси, що вживаються у фармацевтичній термінології; структура терміна, аналіз його компонентів.	Робота на практичному занятті, усне опитування
14.	Тема 14. Студентський гімн «Gaudeamus». Латинські крилаті вислови. Підсумковий тест	0/2	Студентський гімн Gaudeamus. Читання, переклад. Виконання тесту.	Робота на практичному занятті, усне опитування Тест.

Рекомендована література

Основна

1. Світлична В.І., Толок І.О. Латинська мова, К.: Центр навчальної літератури, 2019. 450 с.
2. Ситько О.М. Латинська мова для юристів: навчальний посібник, Одеса, ОДУВС, 2012 <https://oduvs.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/posib-lat.pdf>
3. Олійник Р. Латинська мова, Львів: ТзОВ “Дивосвіт”, 2001. 285 с.
4. Дюбенко К.А. Анатомічний українсько-латинсько-англійський словник-довідник. К.: Довіра, 1997. 344с.

Додаткова

1. Литвинов В.Д. Латинсько-український словник / В.Д. Литвинов. – К.: Українські пропілеї, 1998. – 712 с.
2. Семілетко В. І., Столбецька С. Б. Латинська мова : підручник / В.І.Семілетко, С.Б.Столбецька . – Біла Церква, БДАУ, 2002 – 160 с
3. Кислюк О.І. Курс латинської мови / О.І.Кислюк. – К.: Вид. дім „КМ Академія”, 2002. – 144 с.
4. Шевченко Є.М. Латинська мова і основи латинської термінології: навч. посіб. — 4-е вид., перероб. та доп. — К.: Медицина, 2006. — 240 с.

1 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Інструктивно-методичні матеріали до виконання контрольної роботи з дисципліни «Латинська мова» для здобувачів денної та заочної форми навчання спеціальності 081 «Право» /Укладач О.І. Козьменко. - Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. – 30 с. [Електронне видання].
2. Методичні вказівки до практичних та самостійних занять з дисципліни «Латинська мова» (для здобувачів денної та заочної форми навчання спеціальності 081 «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти) 1 рік навчання 1 семестр / Укладач О.І. Козьменко. - Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. – 51 с. [Електронне видання].

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ (у балах)

денна форма				
Практичні заняття	Підсумковий тест	Підсумкова усна відповідь	Сума	
5 x 14 = 70 балів	15 балів	15 балів	100	
заочна форма				
Практичні заняття 1	Практичні заняття 2	Контр.робота	Залік	Сума
10	10	60	20	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B		
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. До основних вимог за курсом віднесено - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаковими для всіх здобувачів засобами: – за допомогою програмного забезпечення Unicheck і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net.

Завдання і заняття:

Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Здобувач вищої освіти має право на оскарження результатів оцінювання.

Поведінка в аудиторії:

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в

аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. На аудиторні заняття слухачі мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки.